

Ár 2016, þriðjudaginn 10. maí, var fundur í kjararáði að Hverfisgötu 6a í Reykjavík haldinn af Jónasi Þór Guðmundssyni, Huldu Árnadóttur og Svanhildi Kaaber.

Fyrir var tekið:

Að ákveða laun og starfskjör forstjóra Menntamálastofnunar

I.

Samkvæmt 1. gr. laga nr. 47/2006 um kjararáð, sbr. 1. gr. laga nr. 168/2007 um breyting á þeim lögum, er verkefni þess meðal annars að ákveða laun forstöðumanna ríkisstofnana. Forstjóri Menntamálastofnunar er á lista fjármála- og efnahagsráðherra yfir forstöðumenn samkvæmt 2. mgr. 22. gr. laga um réttindi og skyldur starfsmanna ríkisins nr. 70/1996. Heyrir því undir kjararáð að ákveða forstjóranum laun.

II.

Kjararáði barst bréf dagsett 7. desember 2015 frá mennta- og menningarmálaráðuneytinu þar sem þess er óskað að kjararáð ákveði laun forstjóra Menntamálastofnunar. Í bréfinu kemur fram að Menntamálastofnun hafi tekið formlega til starfa 1. október 2015 og tekið við verkefnum Námsmatsstofnunar og Námsgagnastofnunar. Að auki hafi stofnunin tekið við ýmsum nýjum stjórnsluverkefnum sem áður hafi verið sinnt í mennta- og menningarmálaráðuneytinu, svo sem staðfestingu á námsbrautarlýsingum framhaldsskóla og viðurkenningu á sjálfstætt starfandi framhaldsskólum og grunnskólum. Einnig kemur fram að til athugunar sé í ráðuneytinu að fela stofnuninni frekari verkefni á sviði menntamála.

Í bréfi ráðuneytisins segir jafnframt að samkvæmt lögum nr. 91/2015 sé Menntamálastofnun stjórnslustofnun á sviði menntamála sem stuðla skuli að auknum gæðum skólustarfs og framförum í þágu menntunar í samræmi við lög og stefnu stjórnvalda, bestu þekkingu og alþjóðleg viðmið. Þá skuli stofnunin sinna verkefnum á sviði menntamála samkvæmt lögnum og því sem ráðherra feli henni. Samkvæmt lögnum skuli forstjóri stofnunarinnar hafa háskólamenntun sem nýtist í starfi og þekkingu á verksviði stofnunarinnar. Engin stjórn sé yfir Menntamálastofnun en forstjóra sé ætlað að boða árlega til samráðs við helstu hagsmunaaðila á vettvangi sjö manna samráðsnefndar. Í bréfinu eru helstu verkefni Menntamálastofnunar rakin. Kemur fram að stofnuninni sé ætlað að stuðla að umbótum og framþróun í skólustarfi með því að sjá nemendum í skyldunámi fyrir vönduðum og fjölbreyttum námsgögnum og öðrum nemendum eftir því sem stofnuninni kunni að verða falið. Þá skuli hún annast söfnun, greiningu og birtingu upplýsinga um menntamál, hafa eftirlit með og meta árangur af skólustarfi og bera saman við sett viðmið. Einnig skuli Menntamálastofnun veita stjórnvöldum, fagaðilum og almenningi upplýsingar og leiðbeiningar um málefni á verksviði hennar, sinna framkvæmd laga, reglugerða og annarra stjórnvaldsfyrirmæla, veita ráðherra aðstoð og ráðgjöf við undirbúning laga, reglugerða og aðalnámskráa á sviði menntamála. Þá skuli stofnunin annast önnur verkefni sem henni verði falin með lögum, reglugerðum eða samkvæmt ákvörðun ráðherra. Loks sé Menntamálastofnun ætlað að leggja próf og kannanir fyrir nemendum og leggja grunnskólum til námsgögn í skyldunámi.

Með bréfi dagsettu 21. desember 2015 var forstjóra Menntamálastofnunar gefinn kostur á að koma á framfæri sjónarmiðum sínum við ráðið, sbr. 13. gr. stjórnslulaga nr. 37/1993. Jafnframt var fjármála- og efnahagsráðuneyti með bréfi dagsettu sama dag gefinn kostur á að leggja fram greinargerð, sbr. 6. gr. laga um kjararáð.

Forstjórinn sendi kjararáði bréf dagsett 11. janúar 2016. Í bréfinu segir að með lögum nr. 91/2015 hafi Menntamálastofnun verið falin umfangsmikil verkefni á sviði menntamála.

Stofnunin sinni verkefnum sem áður hafi verið á hendi Námsgagnastofnunar, Námsmatsstofnunar og mennta- og menningarmálaráðuneytis. Einnig hafi Menntamálastofnun verið falin umsjón með nýjum verkefnum og megi þar nefna innleiðingu verkefnisins Þjóðaráttak um læsi.

Í bréfi forstjórans segir að verkefni Menntamálastofnunar séu í megindráttum fjórþætt. Í fyrsta lagi beri stofnuninni að sjá öllum grunnskólanemendum, um 44 þúsund talsins, fyrir fjölbreyttum og vönduðum námsgögnum í samræmi við aðalnámskrá. Í því felist umtalsverð ábyrgð hvað varði gerð námsefnis og þjónustu við skóla. Í öðru lagi beri stofnuninni að hafa eftirlit með og meta með mælingum árangur af skólastarfi. Í því felist að sjá um samræmd próf í grunnskólum. Einnig undirbúi stofnunin skimunarpróf sem ná munu til bæði leik- og grunnskóla. Þá sjái Menntamálastofnun um framkvæmd aðgangsprófa í Háskóla Íslands og til greina komi að hún sinni námsmati á framhaldsskólastigi. Stofnunin hafi einnig með höndum eftirlit og mat á leik-, grunn- og framhaldsskólum. Loks leggi hún mat á stöðu skólakerfisins með mælingum útfrá alþjóðlegum viðmiðum. Í þriðja lagi annist Menntamálastofnun söfnun, greiningu og birtingu upplýsinga um menntamál og veiti á grundvelli þeirra stjórnvöldum, fagaðilum og almenningi upplýsingar og leiðbeiningar og veiti ráðherra menntamála aðstoð og ráðgjöf. Í tengslum við það hlutverk sjái stofnunin um framkvæmd stefnu stjórnvalda um eflingu læsis, verkefnisins Þjóðaráttak um læsi. Í því skyni hafi verið ráðnir níu starfsmenn sem sjái um öflun gagna um lestur og ráðgjöf við sveitarfélög, skóla og foreldra um leiðir til að efla læsi. Í fjórða lagi hafi Menntamálastofnun með höndum framkvæmd ýmissa stjórnsýsluverkefna sem mörg hafi áður verið hjá mennta- og menningarmálaráðuneyti. Megi þar nefna viðurkenningu á framhaldsfræðsluáðilum og einkaskólum á framhaldsskólastigi og, innritun nemenda í framhaldsskóla, undirbúning fyrir staðfestingu námsbrauta- og áfangalýsinga framhaldsskóla meðal annars í tengslum við styttingu framhaldsskólanáms. Einnig hafi stofnunin umsjón með matsnefndum og útgáfu leyfisbréfa fyrir kennara, náms- og starfsráðgjafa og bókasafns- og upplýsingafræðinga, sjái um þjónustu fyrir starfsgreinaráð og fagråd gegn einelti.

Í bréfi forstjórans segir einnig að með flutningi verkefna frá mennta- og menningarmálaráðuneyti til Menntamálastofnunar hafi stofnunin og þar með forstjóri tekist á hendur verulega stjórnsýslulega ábyrgð. Eigi það sérstaklega við stjórnvaldsákvæðanir er lúti að réttindum borgara, fyrirtækja og stofnana og eftirlitsskyldu með sveitarfélögum. Sumar ákvæðanir stofnunarinnar séu kærarlegar og snerti verulega hagsmuni aðila. Ekki sé stjórn yfir Menntamálastofnun og beri forstjóri því einn ábyrgð gagnvart ráðherra á faglegu starfi, fjárreiðum og stjórnsýslu stofnunarinnar. Fram kemur að til þess að sjá um framkvæmd verkefna stofnunarinnar með forstjóra hafi þrír sviðsstjórar verið ráðnir til að stýra sviðum miðlunar, mats og þjónustu. Hjá stofnuninni starfi nú 67 starfsmenn og nemi fjárveitingar til hennar á fjárlögum um einum milljarði.

Að endingu segir í bréfinu að menntamál séu almennt talin ein mikilvægasta undirstaða þjóðhagslegrar velsældar. Megi greina aukið vægi menntamála á alþjóðlegum vettvangi, svo sem hjá Efnahags- og framfarastofnuninni (OECD) og Evrópusambandinu. Innanlands komi svipaðar áherslur fram í stefnumótun stjórnvalda og hagsmunaaðila í atvinnulífi. Því verði að teljast eðlilegt að þegar launakjör forstjóra stofnunarinnar verði ákveðin sé tekið mið af launakjörum forstjóra helstu stofnana á öðrum meginsviðum þjóðfélagsins svo sem efnahagsmála eða heilbrigðismála. Einnig beri að líta til ábyrgðar forstjóra gagnvart þeim miklu hagsmunum sem einstaklingar og samfélagið í heild hafi af því að Menntamálastofnun sinni því hlutverki sínu að stuðla að auknum gæðum skólastarfs og framförum í þágu menntunar í samræmi við lög og stefnu stjórnvalda, bestu þekkingu og alþjóðleg viðmið.

Fjármála- og efnahagsráðuneytið sendi kjararáði bréf dagsett 11. febrúar 2015. Í bréfinu segir að ráðuneytið telji eðlilegt að kjararáð horfi til sambærilegra stofnana við ákvörðun um laun forstjóra Menntamálastofnunar og gæti jafnræðis við töku ákvarðana.

Með bréfi dagsettu 23. mars 2016 fékk forstjóri Menntamálastofnunar sent bréf fjármála- og efnahagsráðuneytis til kynningar og honum gefinn kostur á að koma á framfæri athugasemdum við efni þess.

Í bréfi forstjórans dagsettu 3. mars 2016 telur hann að álit fjármála- og efnahagsráðuneytis sé í samræmi við þau sjónarmið sem hann hafi áður sent kjararáði. Einnig beri að líta til ábyrgðar forstjóra gagnvart þeim miklu hagsmunum sem einstaklingar og samfélagið í heild hafi af því stofnunin sinni sínu hlutverki.

III.

Samkvæmt lögum nr. 91/2015 er Menntamálastofnun stjórnáskólastofnun á sviði menntamála sem stuðla skal að auknum gæðum skólustarfs og framförum í þágu menntunar í samræmi við lög og stefnu stjórnvalda, bestu þekkingu og alþjóðleg viðmið. Stofnunin skal sinna verkefnum á sviði menntamála samkvæmt ákvæðum laganna og því sem ráðherra felur henni.

Ráðherra menntamála skipar forstjóra Menntamálastofnunar til fimm ára í senn. Forstjóri skal hafa háskólamenntun sem nýtist í starfi og þekkingu á verksviði stofnunarinnar. Hann ber ábyrgð á að stofnunin starfi í samræmi við lög, stjórnvaldsfyrirmæli og erindisbréf. Forstjóri hefur sér til ráðuneytis sjö manna ráðgjafarnefnd sem ráðherra skipar til fjögurra ára í senn. Nefndin skal funda einu sinni á ári og oftari ef þurfa þykir. Forstjóri situr fundi með ráðgjafarnefnd. Forstjóri skal setja á fót fagråd fyrir helstu verksvið stofnunarinnar sem skipuð skulu sérfróðum aðilum á viðkomandi sviði. Fagråd skulu vera stofnuninni til ráðgjafar og aðstoðar. Ráðherra setur reglugerð um stofnun og starf fagraða.

Verkefni Menntamálastofnunar er að stuðla að umbótum og framþróun í skólustarfi með því að sjá nemendum í skyldunámi fyrir vönduðum og fjölbreyttum námsgögnum og öðrum nemendum eftir því sem stofnuninni kann að verða falið. Stofnunin skal annast söfnun, greiningu og birtingu upplýsinga um menntamál, hafa eftirlit með og meta árangur af skólustarfi og bera saman við sett viðmið. Þá skal hún veita stjórnvöldum, fagaðilum og almenningi upplýsingar og leiðbeiningar um málefni á verksviði stofnunarinnar, sinna framkvæmd laga, reglugerða og annarra stjórnvaldsfyrirmæla og veita ráðherra aðstoð og ráðgjöf við undirbúning laga, reglugerða og aðalnámskráa á sviði menntamála. Þá annast stofnunin önnur verkefni sem henni verða falin með lögum, reglugerðum eða samkvæmt ákvörðun ráðherra.

Menntamálastofnun er heimilt að semja við aðra aðila um afmörkuð verkefni sem henni er falið að annast enda sé ekki um að ræða starfsemi sem feli í sér vald til að taka ákvarðanir er lúti að réttindum og skyldum aðila. Þá er stofnuninni heimilt að krefja skóla og rekstraraðila þeirra um upplýsingar og gögn sem stofnunin telur nauðsynleg til að sinna hlutverki sínu á því formi sem óskað er og innan tiltekinna tímamarka. Er þeim skylt að verða við slíkri kröfu án þess að taka gjald fyrir. Þá er stofnuninni heimilt að leggja próf og kannanir fyrir nemendur og birta upplýsingar um niðurstöður þeirra eftir skólum, sveitarfélögum, landshlutum og öðrum breytum sem kunnir að skýra niðurstöður. Einnig er henni heimilt að setja og birta reglur um afhendingu námsgagna ásamt því að hafa námsgögn sem stofnunin framleiðir og dreifir til skóla einnig til sölu á almennum markaði. Þá er Menntamálastofnun heimilt að ívilna fámennum skólum en réttur hvers grunnskóla til að fá afhent námsgögn vegna skyldunáms nemenda ræðst af nemendafjölda. Menntamálastofnun er heimilt að afla sértekna fyrir sérþjónustu við skýrslugerð og þjónustu við skóla, rekstraraðila þeirra, hagsmunasamtök, rannsóknaraðila og

aðra gagnabeiðendur, svo og vegna hagnýtingar á upplýsingakerfum stofnunarinnar, þjónustu í því sambandi og fyrir útgefið efni. Stofnunin skal birta gjaldskrá á aðgengilegan hátt.

IV.

Í 8. gr. laga um kjararáð segir, að það skuli við úrlausn mála gæta innbyrðis samræmis í starfskjörum þeim sem það ákveður, og að þau séu á hverjum tíma í samræmi við laun í þjóðfélaginu hjá þeim sem sambærilegir geta talist með tilliti til starfa og ábyrgðar. Við ákvörðun sína skal kjararáð gæta þess að föst laun fyrir dagvinnu, annarra en forseta Íslands, verði ekki hærri en föst laun forsætisráðherra samkvæmt 3. gr. Við ákvörðun launakjara samkvæmt 4. gr. laganna skuli sérstaklega gæta samræmis milli þeirra og þeirra kjara hjá ríkinu sem greidd eru á grundvelli kjarasamninga annars vegar og ákvarðana kjararáðs samkvæmt 3. gr. hins vegar. Þá skuli kjararáð ætíð taka tillit til almennrar þróunar kjaramála á vinnumarkaði. Í 10. gr. laganna segir að kjararáð skuli taka mál til meðferðar þegar því þyki þurfa og ætíð ef orðið hafa verulegar breytingar á þeim launum í þjóðfélaginu sem höfð skulu til viðmiðunar samkvæmt lögnum eða á störfum þeirra sem úrskurðarvald ráðsins tekur til.

Menntamálastofnun er ný stofnun sem varð til við sameiningu Námsgagnastofnunar og Námsmatsstofnunar auk þess sem hún tók við verkefnum sem áður voru hjá mennta- og menningarmálaráðuneytinu. Við ákvörðun launa forstjóra stofnunarinnar hefur verið höfð hliðsjón af launum þeirra forstjóra sem stýrðu þeim stofnunum sem nú hafa verið lagðar niður, en tekið mið af auknu umfangi og verkefnum hinnar nýju stofnunar. Þá var einnig höfð hliðsjón af því innbyrðis samræmi sem kjararáði ber að gæta og áður er gerð grein fyrir.

Með hliðsjón af framansögðu hefur kjararáð ákveðið að laun og önnur starfskjör forstjóra Menntamálastofnunar skuli vera svo sem segir í ákvörðunarorði.

V.

Ákvörðunarorð

Frá og með 1. október 2015 skulu mánaðarlaun forstjóra Menntamálastofnunar vera samkvæmt launatöflu kjararáðs nr. 502, launaflokki 136, nú 893.417 krónur. Að auki skal greiða honum 26 einingar á mánuði fyrir alla yfirvinnu er starfinu fylgir.

Eining er 1% af launaflokki 136 í launatöflu kjararáðs nr. 502, nú 8.934 krónur. Einingar greiðast alla mánuði ársins, einnig í sumarleyfi. Af því leiðir að ekki er greitt orlofsfé á einingar.

Laun eru við það miðuð að um fullt starf sé að ræða og þannig ákveðin að ekki komi til frekari greiðslna nema kjararáð úrskurði um það sérstaklega.

Um almenn starfskjör forstjóra Menntamálastofnunar gilda reglur kjararáðs frá 17. nóvember 2015.

Jónas Þór Guðmundsson

Hulda Árnadóttir

Svanhildur Kaaber